

FORVALTNINGSPLAN HOPEN NATURRESERVAT 2007-2011

**SYSSELMANNEN
PÅ SVALBARD**

**GOVERNOR OF SVALBARD
ГУБЕРНАТОР СВАЛБАРДА**

Forsidefoto: Kolbein Dahle, Sysselmannen

Forord

Hopen naturreservat ble opprettet ved kongelig resolusjon 26. september 2003. Sysselmannen på Svalbard er forvaltningsmyndighet for naturreservatet og har utarbeidet denne forvaltningsplanen. Planen er godkjent av Direktoratet for naturforvaltning i samråd med Riksantikvaren i brev av 11.juni 2007.

Forvaltningsplanen er utarbeidet av naturvernrådgiver Sissel Aarvik. Oppsummering etter høring og avsluttende arbeid er gjort av naturvernrådgiver Knut Fossum.

Longyearbyen, 21.september 2007

Per Sefland
sysselmann

Rune Bergstrøm
miljøvernssjef

Innhold

Innhold	4
1 Sammendrag	5
2 Summary	6
3 Innledning	7
3.1 Hensikten med forvaltningsplanen	7
3.2 Nasjonale retningslinjer for forvaltning av naturreservater	7
3.3 Opprettelsen av naturreservatet	7
3.4 Verdien av Svalbards uberørte natur	8
3.5 Verdien av Svalbards kulturminner	9
4 Beskrivelse av Hopen	9
4.1 Forvaltningsmyndighet, eierforhold og utmål	9
4.2 Beliggenhet og særpreg	10
4.3 Geologi	10
4.4 Planteliv	10
4.5 Dyreliv	10
4.6 Kulturminner	12
4.7 Tidligere aktivitet	13
5 Dagens aktivitet på Hopen	14
5.1 Hopen meteorologiske stasjon	14
5.2 Friluftsliv, jakt og fangst	15
5.3 Turisme og ferdsel	16
5.4 Forskning	16
5.5 Fiskeriaktivitet	16
5.6 Andre aktiviteter	16
6 Mål, strategier og tiltak for forvaltning av naturreservatet	17
6.1 Formålet med fredningen av Hopen	17
6.2 Mål, strategier og tiltak	17
6.2.1 Oppsyn	17
6.2.2 Skjøtsel og overvåking av kulturminner	17
6.2.3 Hytter (ikke kulturminner)	18
6.2.4 Informasjon	18
6.2.5 Miljøovervåking	19
6.3 Praktisering av fredningsforskriften for naturreservatet	20
6.3.1 Inngrep (§ 4, pkt. 1)	20
6.3.2 Planter, dyr og fossiler (§ 4, pkt. 2)	21
6.3.3 Kulturminner (§ 4, pkt. 3)	22
6.3.4 Ferdsel (§ 4 pkt. 4)	22
6.4 Økonomi	23
6.4.1 Oppsyn	23
6.4.2 Skjøtsel/vedlikehold av hytter og kulturminner	24
6.4.3 Miljøovervåking	24
6.4.4 Informasjon/generell saksbehandling	24
7 Aktivitet i tilgrensende havområder	24
7.1 Skipstrafikk/fiske	24
7.2 Olje og gass	24
8 Litteraturliste	25
9 Vedlegg	26

1 Sammendrag

Hopen naturreservat ble opprettet ved kongelig resolusjon den 26.8.2003. Verneområdet omfatter hele øya med unntak av et mindre område rundt den meteorologiske stasjonen. Omkringliggende sjøområde ut til territorialgrensa inngår også i naturreservatet. Formålet med fredningen er å bevare en tilnærmet urørt arktisk øy med tilgrensende sjøområder for bl.a. å sikre øya som et svært viktig område for isbjørn og hekkende sjøfugl. Øya har noen av Svalbards største fuglefjell og er et av de viktigste biotopene for isbjørn på Svalbard.

Øya har flere automatisk fredete kulturminner, bl.a. Thor Iversens varder, flere fangsthytter og en rekke gamle revefeller og selvskuddskasser.

Dagens aktivitet på Hopen er i hovedsak knytta til de arbeidene som skjer på den meteorologiske stasjonen. Det meste av denne aktiviteten er knyttet til selve stasjonen og det arealet som er skilt ut fra naturreservatet. Stasjonen har en viktig funksjon som landings- og bunkringssted for helikopter i forbindelse med redningstjenesten i Barentshavet. I perioden 1994-2003 gjennomført Norsk Polarinstitutt et omfattende forskningsprogram på isbjørn på og ved øya.

Fotturer og hytteturer er vanlige fritidsaktiviteter for besetningen på stasjonen. Øya har lite turisttrafikk.

Forvaltningsplanen gir med basis i fredningsforskriftene retningslinjer for forvaltningen av verneområdet. Sysselmannen på Svalbard er forvaltningsmyndighet for naturreservatet og planen skal legges til grunn for praktiseringen av fredningsforskriften og gjennomføring av praktiske tiltak i naturreservatet. Forvaltningsplanen skal tas opp til vurdering og evt. revisjon hvert 5. år.

Planen formulerer mål, strategier og tiltak for oppsyn, miljøovervåking, skjøtsel og overvåking av kulturminner, informasjon og hytter. Det legges opp til et tettere og mer formalisert samarbeid med Vervarslinga for Nord-Norge og besetningen på den meteorologiske stasjonen. Dette med sikte på at de kan utføre oppsyns- og overvåkingsoppgaver i naturreservatet med faste rapporteringsrutiner. Omfanget av oppgaver vil bli begrenset, jfr. den lave aktiviteten på øya.

Fredningsbestemmelsene angir hvilke tiltak og aktiviteter som er tillatt og ikke i naturreservatet. Bestemmelsene vil bli praktisert strengt, men med mulighet for å få dispensasjon for tiltak og aktiviteter bl.a. i forbindelse med forskning. Tillatelse forutsetter at konsekvenser av forskningsaktivitetene ikke er i strid med formålet med naturreservatet og at det er godtgjort at undersøkelsene må skje på Hopen.

Det vil ikke bli gitt tillatelse til oppføring av hytter eller annen bebyggelse eller tillatelse til boring etter olje/gass eller annet fossilt brensel innenfor naturreservatet. Bruk av snøscooter og helikopter kan tillates for transport av materiell og personer for vedlikehold av bygninger og anlegg og transport av forsyninger til hyttene. Det vil ikke bli gitt tillatelse til jakt, fangst og eggsanking i reservatet.

2 Summary

Hopen Nature reserve was established by Royal Decree 26. August 2003. Apart from a small area around the meteorological station the reserve includes the whole island. The surrounding territorial waters are also part of the reserve. The purpose of the protection is to preserve an almost pristine arctic island environment. The island has some of Svalbard's largest bird colonies, and is also an important denning area for polar bears.

The island has several automatically protected cultural heritage structures and sites. Among these are Thor Iversen's cairns, trapping cabins and numerous old fox traps and polar bear set-gun cases.

Present day activity on Hopen is primarily connected to the Meteorological station and is largely linked to the area which is not included in the reserve. The station serves as an important landing site and fuel depot for helicopters conducting Search and Rescue (SAR) services in the Barents Sea. During the period 1994-2003 the Norwegian Polar Institute conducted a seasonal polar bear study on the island.

Hopen is rarely visited by tourists, however recreational activities among the station crews commonly include both hiking and use of welfare cabins.

The management plan for Hopen is based on the regulations laid down in the Royal Decree. The plan provides guidelines for how the reserve is to be managed. The Governor of Svalbard is administratively responsible for the nature reserve, and the Governor is required to use the management plan as a basis for implementing regulations and for carrying out practical measures in the nature reserve. The management plan is to be evaluated and if necessary revised every fifth year.

The management plan sets out targets and describes strategies for inspection, environmental monitoring, management and surveillance of cultural remains, information and cabins. An objective is to develop closer and more formal cooperation between the Norwegian Meteorological Institute's Forecasting Division for Northern Norway, its staff on Hopen, and The Governor of Svalbard. The intention is that the staff on Hopen shall undertake inspections and monitoring work in the nature reserve and provide reports in accordance with clear routines. Due to the low activity on the island these tasks are expected to be of minor scale.

The regulations for the nature reserve specify the types of developments and activities that are permitted and/or prohibited. The regulations will be enforced strictly, but exemptions may be granted in certain cases, for example in connection with research. Permits will however only be issued for research activity that is consistent with the purpose of the nature reserve and that can not be carried out elsewhere.

Permits will not be granted for any form of drilling for hydrocarbons, or construction of cabins or other buildings in the reserve. The same applies to all hunting, trapping and egg collecting. Exemptions may be granted for the use of snowmobiles and helicopters to transport people and equipment for the purpose of maintaining buildings and installations and transporting supplies to cabins.

3 Innledning

3.1 Hensikten med forvaltningsplanen

Forvaltningsplanen skal være et praktisk hjelpemiddel for å ivareta og fremme verneformålet. Planen skal sikre en enhetlig forvaltning av verneområdet ved å gi konkrete retningslinjer for bruk, informasjon m.m.

Forvaltningsplanen er hjemlet i fredningsforskriften for Hopen naturreservat, § 7. Fredningsforskriften er juridisk bindende, mens forvaltningsplanen er retningsgivende for Sysselmannens praktisering av forskriften og gjennomføring av praktiske tiltak i naturreservatet.

Forvaltningsplanen skal tas opp til vurdering og evt. revisjon hvert 5. år.

3.2 Nasjonale retningslinjer for forvaltning av naturreservater

Naturreservat er den strengeste formen for områdevern når det gjelder beskyttelse mot menneskeskapt påvirkning og forstyrrelser av alle slag, jfr. § 17 i svalbardmiljøloven og merknadene til denne i Ot.prp. nr. 38 *Om lov om miljøvern på Svalbard (svalbardmiljøloven)*.

Det er ikke laget egne nasjonale retningslinjer for forvaltning av naturreservater. I stortingsmelding nr. 22 (1994-95) *Om miljøvern på Svalbard* står det at målsetningen med naturreservatene er å verne om upåvirkede arktiske landskap, og å sikre den naturlige økologiske utvikling og muligheter for forskning. Turismen skal holdes på et lavt nivå i naturreservatene. De føringene Stortinget ga ved behandlingen av denne stortingsmeldingen er lagt til grunn i St.meld. nr. 9 (1999-2000) *Svalbard*.

3.3 Opprettelsen av naturreservatet

Ved behandlingen av St.meld. nr 22 (1994-95) *Om miljøvern på Svalbard* ba Stortinget regjeringen om å ”legge fram forslag til nye verneområder på Svalbard der viktige landområder på Svalbard med biologisk produksjon sikres vern”.

Direktoratet for naturforvaltning (DN) ga i 1997 Norsk Polarinstitutt (NP) i oppdrag å utrede status og dokumentasjon for vernede og verneverdige områder som grunnlag for en evaluering av områdevernet på Svalbard. NP la i 1998 fram sluttrapporten fra dette arbeidet. I rapporten, Meddelelser nr. 153 (1998) *Evaluering av områdevernet på Svalbard* identifiseres naturtyper, arter og andre verneverdier som mangler eller er svakt representert i de eksisterende verneområdene. På bakgrunn av dette ble det i rapporten foreslått områder der vern bør vurderes. Hopen var et av områdene som ble foreslått fredet.

Med utgangspunkt i denne rapporten fikk Sysselmannen i oppdrag å utarbeide forslag til nye verneområder på Svalbard. I brev datert 1. juli 1998 fra Sysselmannen ble formell melding om oppstart av planarbeidet sendt grunneiere og rettighetshavere. Bergmesteren for Svalbard fikk tilsvarende brev den 3. juli 1998. Oppstart av planarbeidet ble også kunngjort i pressen i juli 1998. Høsten og førjulsvinteren 1998 ble det holdt ca 20 møter med berørte parter og aktuelle instanser. Melding om konsekvensutredning med utkast til utredningsprogram for ni aktuelle verneområder ble sendt på høring i april 1999. Anbefalt utredningsprogram ble sendt fra

Sysselmannen til DN desember samme året. Utredningsprogrammet ble fastsatt av direktoratet i mai 2000.

Verneforslag og konsekvensutredning ble sendt på felles lokal og sentral høring i juli 2002, med høringsfrist 20. oktober 2002. Disse foreligger som følgende to rapporter: ”*Forslag til plan for nye verneområder på Svalbard. Verneplan.*” og ”*Forslag til plan for nye verneområder på Svalbard. Konsekvensutredning*”. Disse er hhv. rapport nr. 1/2002 og nr. 2/2002 i Sysselmannens rapportserie.

En oppsummering av høringen og Sysselmannens tilråding ble oversendt DN i brev datert 30. juni 2003. Direktoratet sendte sin faglige tilråding til Miljøvern-departementet 3. september 2003.

Hopen naturreservat ble opprettet ved kongelig resolusjon den 26. september 2003. Naturreservatet omfattet hele øya og tilhørende sjøområder ut til 4 nautiske mil, med unntak av et mindre landareal (ca 130 daa) omkring stasjonen i nord. Ved kongelig resolusjon av 19. desember 2003 ble vernet i sjøen utvidet til 12 nautiske mil. Foranledningen til denne utvidelsen var at Svalbards territorialfarvann ble utvidet fra 4 til 12 nautiske mil fra 1. januar 2004.

3.4 Verdien av Svalbards uberørte natur

Etter definisjonen som benyttes på fastlandet, er fortsatt ca 98 % av landarealene på Svalbard villmarkspregede – det vil si at de ligger mer enn 5 km fra veier eller andre tekniske inngrep. (På fastlandet var tilsvarende tall i 2003 ca 12 %). De villmarkspregede naturområdene på Svalbard er både vesentlig større og samtidig vesentlig mindre påvirket av menneskelig arealbruk og ressursutnyttelse enn de gjenværende villmarkspregede områdene på fastlandet. Flora og fauna er stort sett intakt, selv om enkelte dyrestander fortsatt er preget av tidligere tiders overbeskatning. Flere arter har respondert positivt på fredning – blant annet svalbardrein, isbjørn, kvalross, hvitkinngås og ærfugl.

Flora og fauna på Svalbard utvikler seg langt på vei uavhengig av menneskelige inngrep og styring, og områdene er det nærmeste man kommer uberørt natur og store intakte økosystemer i Norge, så vel som Europa.

Målsettinga med opprettelsen av verneområdene er i første rekke å ta vare på urørt eller lite påvirket natur for framtida. I naturreservatene ønsker man å ta vare på variasjonsrikdommen av plante- og dyreliv og sikre sammenhengende økosystemer. På Svalbard er dette mulig i en helt annen grad enn på fastlandet.

I St. meld. nr. 22 (1994-95) *Om miljøvern* på Svalbard ble ett av regjeringens miljømål formulert slik: «*Etter regjeringens oppfatning bør Norge ha et høyt ambisjonsnivå for miljøvernforvaltningen på Svalbard. Svalbard bør på bakgrunn av sine dokumenterte miljøverdier, fremstå blant de best forvaltede villmarksområder i verden.*»

Disse politiske målene og føringene er gjentatt i St.meld. nr. 9 (1999-2000) *Svalbard* og ved behandlingen av denne (Innst. S. nr. 196 (1999-2000)).

Videre har svalbardmiljøloven som formål (§ 1): ”*å opprettholde et tilnærmet uberørt miljø på Svalbard når det gjelder sammenhengende villmark, landskapselementer,*

flora, fauna og kulturminner. Innenfor denne ramme gir loven rom for miljøforsvarlig bosetting, forskning og næringsdrift.” Å verne områder som for eksempel nasjonalparker og naturreservater er en strategi for å oppnå dette målet.

3.5 Verdien av Svalbards kulturminner

Kulturminnene på Svalbard skriver seg fra mange nasjoners virksomhet gjennom 400 år. I hovedsak dreide virksomheten seg om fangst, jakt og uttak av mineraler, men det er også mange kulturminner fra vitenskapelige ekspedisjoner og mer eventyrlige ekspedisjoner.

De klimatiske forholdene gjør at nedbrytingen av organisk materiale på Svalbard skjer sakte. Mange av Svalbards kulturminner inneholder derfor et kunnskapspotensial for forskning som ikke lenger finnes bevart andre steder. På den andre siden fører vær, vind, bølger, is og isbjørnens herjinger til at kulturminner på naturlig vis kan brytes ned relativt raskt. Kulturminnene utsettes også for menneskeskapt nedbrytning (slitasje og skader på faste kulturminner, ødeleggelse og fjerning av løse kulturminner og tilførsel av avfall og nye strukturer som bålplasser, teltringer, sittebenker m.m.). Dette er forhold som ikke er ønskelige, og som i stor grad kan motvirkes gjennom informasjon og andre forvaltningstiltak.

Kulturminner er en begrenset, ikke-fornybar ressurs med stor informasjons- og opplevelsesverdi i kontinuerlig utvikling. Flere kulturminner, særlig bygninger, er fortsatt i bruk og krever systematisk vedlikehold. Det oppdages nye kulturminner og kulturminnetyper og dagens virksomhet skaper også kulturminner.

4 Beskrivelse av Hopen

4.1 Forvaltningsmyndighet, eierforhold og utmål

Hopen er en del av Svalbard og underlagt bestemmelsene både i Svalbardtraktaten av 1920 og Svalbardloven av 1925. Dette gir Norge både en rett og en plikt til å håndheve suverenitet og myndighet på en korrekt og troverdig måte innenfor de rammene traktaten og lovverket setter. På Svalbard er det Sysselmannen som ivaretar statens interesser som regjeringens øverste representant. Sysselmannen er forvaltningsmyndighet etter fredningsforskriften for Hopen naturreservat, jf forskriftens § 8. Direktoratet for naturforvaltning er klageinstans for dispensasjonsvedtak fattet av Sysselmannen med hjemmel i dispensasjonsbestemmelsen i forskriftens § 6, jf Miljøverndepartementets delegasjon av myndighet i brev av 23.02.04.

Hele Hopen er statsgrunn (del av gårdsnummer 1, bruksnummer 1). Det er Nærings- og handelsdepartementet som forvalter grunneierretten.

North Light Oil fikk 23. september 2003, tildelt tre utmål (Hopen 1, 2 og 3) på vestsiden av Hopen. Tilsvarende ble selskapet tildelt tre utmål (Hopen 4, 5 og 6) sør på Hopen 2. desember 2003. I flg. brev datert 07.05.04 fra advokat Skotte er North Light Oil sine rettigheter farmet ut til selskapet Plexus Inc. i Houston i Texas.

4.2 Beliggenhet og særpreg.

Øya Hopen ligg på 76.30° N 25.01° E. Hopen er ei langstrakt klippeøy på 46 km², med fjell på 150 til 370 meter. Det finnes ikke vann (innsjøer) eller elver på øya, kun mindre bekker.

4.3 Geologi

Berggrunnen på øya stammer fra de geologiske periodene trias og jura. Bergartene er stort sett avsetningbergarter som skifer, siltstein og sandstein som er dannet fra avsetninger ved elvemunninger og i grunne sokkelområder.

4.4 Planteliv

Området ligger i arktisk polarørkensone. Det foreligger ikke noen spesifisert beskrivelse av flora og vegetasjon på Hopen. Store deler av øya er imidlertid vegetasjonsdekket, med god næringstilførsel fra sjøfuglkoloniene.

4.5 Dyreliv

Fugler

Sjøfugler - fuglefjell

Øya står på lista over viktige fugleområder i Europa (BirdLife International), og den er også registrert som et potensielt Ramsarområde (våtmarkskonvensjonen). Her er viktige fuglefjell med mye polarlomvi og krykkje. Det er ikke foretatt bestandstelling eller estimerer de siste 20 årene. Tallene som foreligger er hentet fra en rapport Norsk Polarinstitutt fra 1988, basert på tall fra 1985, 1984 og tidligere.

Polarlomvi

Dette er den mest tallrike arten på øya. Koloniene på Hopen er blant de største av denne arten på Svalbard. De største koloniene er Nørdstefjellet, vestsiden av Kollerfjellet og østsiden av Iversenfjellet. Anslått bestand i 1988: min. 170 000 individer. Fra koloniene på nordspissen går et viktig svømmetrekk for polarlomvi.

Krykkje

Koloniene på Hopen er blant de største av denne arten på Svalbard. De største koloniene er i Nørdstefjellet, vestsiden av Kollerfjellet og østsiden av Iversenfjellet. Anslått bestand i 1988: 40 000 par.

Alkekonge

Hekker i de bratte fjellveggene, spesielt i Iversenfjellet og vestsiden av Kollerfjellet. Anslått bestand i 1988: 5 000 par.

Teist

Hekker spredt langs kysten. Anslått bestand i 1988: 1 000 par.

Havhest:

Hekker spredt langs kysten. Anslått bestand i 1988: 5 000 par.

Polarmåke

Vanlig hekkefugl i tilknytning til sjøfuglkoloniene. Anslått bestand i 1988: min. 1 000 par.

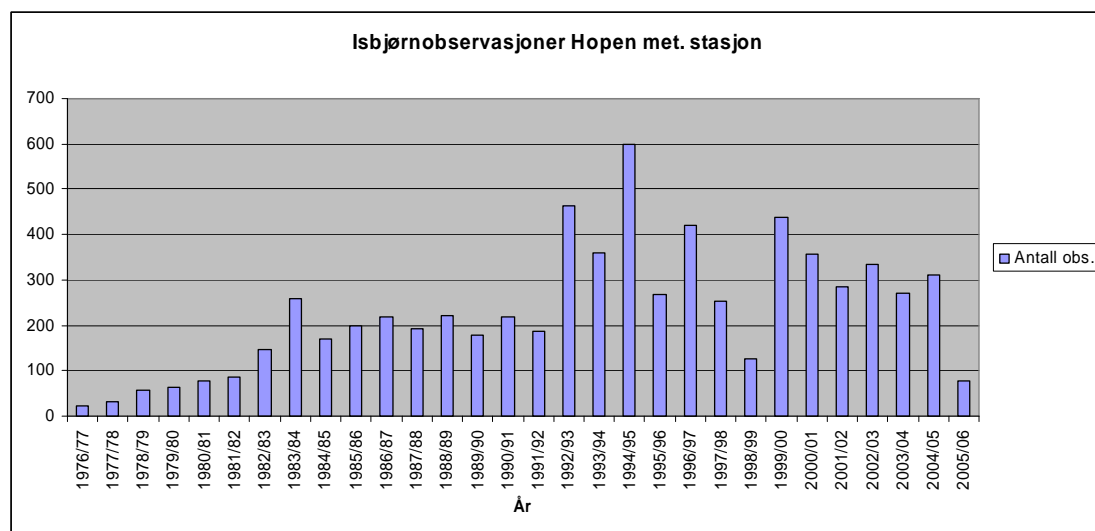
Rype

Rype forekommer kun som streiffugl.

Pattedyr

Isbjørn

Øya er et av de viktigste hiområdene for isbjørn på Svalbard. Antall hi varierer: 1995 – 19 hi, 1996 – 36 hi, 1997 – 8 hi, 1998 – 18 hi, 1999 – 4 hi, 2000 – 0 hi, 2001 - 1 hi, 2002 – 2 hi og 2003 – 17 hi. Det ble ikke foretatt hi-tellinger i 2004, 2005 og 2006. Hopen er også et viktig trekkområde for isbjørn. Årlig passerer 200-500 isbjørner stasjonsområdet. Havområdene omkring er viktige næringsområder for isbjørn når det er drivis.

Figur 1: Antall isbjørnobservasjoner på og ved den meteorologiske stasjonen på Hopen. Antall isbjørn er lavere, da en del individer er registrert flere ganger. Kilde: Vervarslinga for Nord-Norge – Hopen meteorologiske stasjon.

I Svalbard-området kan man grovt skille mellom isbjørner med to ulike strategier når det gjelder vandringsmønster/arealbruk. Noen isbjørner oppholder seg det meste av året ute i isen. De følger iskanten nord- eller østover om sommeren og høsten, og kommer tilbake til sørøst-Svalbard om vinteren og våren. Noen av disse isbjørnene kan benytte hele Barentshavet inkl. Franz Josef Land i løpet av et år. Det er merket binner på Svalbard som har gått i hi på Franz Josef Land. Hopen er et typisk hi-område for isbjørner med denne typen vandringsmønster. Satelitt-telemetri har påvist at mange isbjørner fra Hopen gjerne vandrer østover når isen forsvinner på sommeren. De kan også ta en sving via vestkysten av Spitsbergen før de legger turen østover, så de kan vandre svært vidt. Uten at det foreligger mye informasjon om det, er det grunn til å tro at det er de samme isbjørnene som bruker Hopen som hi-område, som også bruker Kong Karls Land.

Andre isbjørner oppholder seg mye i fastisområder om vinteren og våren, og går på land om sommeren. Disse har små hjemmeområder. Mange bjørner i sørøst-Svalbard (Storfjorden og østkysten av Spitsbergen) har denne strategien.

I tillegg til at Hopen er et viktig hi-område, ser det også ut til at øya er et samlingssted for brunstige hanner og hunner. Dette ser man også i andre hiområder. Typisk er at hannbjørnene "gjeter" binnene opp på utilgjengelige topper, platåer eller i fjellsider.

Foto: Sissel Aarvik, Sysselmannen

Hopen er et viktig hiområde for isbjørn

Hvalross

Kranier og andre skjelettdeler av hvalross på flere strender på østsida av øya vitner om at øya tidligere må ha hatt en større hvalrossbestand. I dag ses hvalross bare sporadisk i sjøen eller på isen.

Fjellrev

I flg. eldre fangstmansberetninger har det vært en bra revebestand på øya. Under tre overvintringer i begynnelsen av forrige århundre ble det f eks fanget til sammen 96 rev. I dag er det ikke uvanlig å se rev på Hopen, men bestanden er ikke stor. Rev kan nok vandre over isen til og fra øya.

4.6 Kulturminner

Øya var et eget norsk fangstfelt og var regnet som et godt bjørneterreng, som også hadde godt med rev og sjøfugl. I 1908 ble det bygget tre hytter på øya: Nilsebu ved stasjonen, Rudihytta/Sørhytta på Koefoedodden og Russerhytta/ Nordhytta ved Hermansenskardet midt på øya. Dette var den første norske fangstovervintringen på Hopen.

I 1923 ble det bygd en hytte med uthus nord på øya, ved Braastadskaret. Dette skjedde i forbindelse ved den andre norske fangstovervintringen på Hopen (August Hansens overvintring i 1923-24). I forbindelse med boringen etter petroleum på Lyngefjellet i 1973 ble disse bygningene revet og en ny hytte, Beisarstua, ble satt opp på samme sted. Helt inntil den nye hytta står reisverket etter uthuset fra 1923.

Russerhytta/Nordhytta er i temmelig dårlig forfatning, nærmest en stående ruin. Nilsebu og Rudihytta/Sørhytta er i bedre stand, men ikke spesielt godt vedlikeholdt på mange år.

Foto: Kolbein Dahle, Sysselmannen

Russerhytta

Thor Iversens varder på Iversenfjellet (2), Werenskioldfjellet (1) og Kollerfjellet (1) er oppført på kulturminneplanens liste over de 50 høyest prioriterte kulturminnene på Svalbard. Vardene ble bygget av fiskerikonsulent Thor Iversen i forbindelse med ilandstigninger på øya 1924 for oppmåling og innsamling av plante- og steinprøver.

Over hele øya finnes en mange gamle revefeller og selvskuddkasser for isbjørn. Det er spesielt mange selvskuddkasser langs østkysten og på slettene.

På Koefoedodden er det registrert en spekkovn i nærheten av en slakteplass for hvalross.

Kort etter okkupasjonen av Norge i 1940 opprettet tyskerne sin egen værtjeneste. På Hopen var det etablert en bemannet værstasjon i Storstadhuset i perioden 1943-45. (Storstadhuset fra 1934 sto i Husdalen, der stasjonen er i dag, og ble brukt av Vervarslinga til 1948 da det brant ned). I Hugosøkket på Kollerfjellets østside finnes rester etter en tilfluktsleir knyttet til den tyske værtjenesten under krigen.

En av de mest dramatiske hendelsen knyttet til Hopen er forliset av det sovjetiske skipet Dekabrist. Skipet ble torpedert og sank ved Hopen i november 1942. Overlevende fra forliset kom seg i land på Livbåtstranda og brukte senere hyttene i Hermansenskaret og Husdalen, til de tre overlevende ble hentet sommeren og høsten 1943. Det er i dag få gjenstander å se etter denne hendelsen. Ved stasjonen ble det i 1987 reist en bauta til minne om de som omkom i forliset.

4.7 Tidligere aktivitet

Petroleumsboring

Fina boret i 1971 et 908 m dypt hull på Koefoedodden og i 1973 et 2.840 m dypt hull på Lyngfjellet (ca 300 m o.h.), med strandbase i Braastadskaret. Det ble ikke påvist petroleum. I forbindelse med boringen i 1973 ble det ryddet/doset en flystripe, "Småhumpen Airport" nede langs stranda. På Koefoedodden er det lite å se etter boringen. På Lyngfjellet er det en del etterlatenskaper etter boreaktiviteten, i form av

en del avfall (trematerialer, nedgravde rustne og knuste små tønner, litt glasskår og plastavfall). Her er det tydelige kjørespor i området rundt borestedet og det går kjørespor mellom borestedet og baseområdet i Braastadskaret.

North Light Oil søkte i 2003, etter at opprettelsen av naturreservatet, om tillatelse til å bore etter petroleum på selskapets utmål på Hopen. Søknadene ble avslått av Sysselmannen. Avslaget ble påklaget til Direktoratet for naturforvaltning, som opprettholdt Sysselmannens avslag.

Forskning

Den første isbjørnen ble merket i Hopen-området allerede i 1967 av Thor Larsen. I perioden 1994-2003 gjennomført Norsk Polarinstutt et omfattende forskningsprogram på isbjørn på og ved øya. Ca. 430 isbjørner ble merket på selve øya, eller på isen i havet rundt. Mange av disse var binner med unger, siden dette er et viktig hi-område i år med gode isforhold.

Hopen har vært benyttet til filmopptak av isbjørn til BBC sine naturfilmer (Jason Roberts Productions).

5 Dagens aktivitet på Hopen

5.1 Hopen meteorologiske stasjon

Den meteorologiske stasjonen ligger på den sørøstlige sida av øya, omtrent sju kilometer fra sørspissen. Stasjonen er underlagt og administreres av Meteorologisk institutt, Vervarslinga for Nord-Norge. Stasjonen ble opprettet i 1947, og har vært i drift siden. Bemanninga er på fire personer som engasjeres for seks måneder om gangen.

Det meste av arbeidet som gjøres av besetningen er knyttet til selve stasjonen og nærområdet innenfor det arealet som ikke inngår i naturreservatet. Det innhentes daglig meteorologiske data. Stasjonen har en viktig funksjon som landings- og bunkringssted for helikopter i forbindelse med redningstjenesten i Barentshavet. Det aller meste av logistikk; post, varer og personelltransport m.m. knyttet til aktiviteten på stasjonen utføres av Kystvakta.

I 2005 var det 22 landinger av helikopter på stasjonen (Kystvakta 12, redningstjenesten 3 og Sysselmannen 7). Kystvaktsbåter var innom stasjonen 5 ganger i 2005.

De tekniske installasjonene ligger konsentrert på et ca 130daa stort område ved stasjonen og omfatter følgende bygninger: Hovedbygg, maskinhus (med garasje, verksted, kar for smelting av snø, vanntank, aggregatrom og lager), tankhus (med 8 tanker á 15 m³), reservestasjon for 4 personer, naust, hytte (ekstra reserveforlegning for 4 personer), snekkerbu, gammel reservestasjon, kaldtlager (med lager, garasje / naust og trimrom), og badstue med utvendig badestamp. I tilknytning til helikopterlandingsplassen er det pumpehus, drivstofftanker og rekvisitahytte.

I stasjonsområdet er det også 9 master med div antenner.

Foto: Thomas Olsen, Vervarslinga for Nord-Norge
Hopen meteorologiske stasjon, september 2005.

5.2 Friluftsliv, jakt og fangst

Bruk av hyttene

Av de fredete hyttene som er nevnt kap. 4.6, er ingen i en slik forfatning at de brukes av stasjonsbesetningen, da det finnes nyere hytter som heller benyttes.

Av nyere hytter finnes følgende:

- Bjørnebo i Hermansenskaret - bygget på begynnelsen av 1970-tallet, like ved siden av Nordhytta / Russerhytta. Er i bra stand.
- Beisarstua i Braastadskaret som ble satt opp i forbindelse med boringen på Lyngfjellet i 1973. Var i dårlig stand, men ble utbedret i 2005.
- Ny hytte på Koefoedodden, kalt Sørhytta, bygget tidlig på 1990-tallet. Er i god stand.
- Johshytta på Bjørnstranda - bygget midt på 1950-tallet.
- Kapp Skakk på Egsetstranda - satt opp i 1963 for lagring av bjørneskinn.
- NILU-hytta ved Thorkelsenskaret, en lethytte som ble utplassert av Norsk institutt for luftforskning på 1980-tallet. Er ubrukelig.

Av disse hyttene er Sørhytta, Bjørnebo og Beisarstua i bruk av stasjonsbesetningen.

Hunder

Stasjonen har 3-4 polarhunder. Den viktigste funksjonen er å varsle isbjørnbesøk, men hundene brukes også i forbindelse med utflukter til fots, på ski og med hundeslede.

Jakt og fangst

Interessen for revefangst varierer med hvem som er på stasjonen, men generelt har den hatt lite omfang. Det foreligger oversikt over revefangsten etter det ble innført fangstkort fra sesongen 1997-98. I tillegg vet vi at det på stasjonen ble loggført en fangst på 10 rev i sesongen 1971-72.

Sesong	Kort utstedt	Fanget rev
2000-2001	1	2
2001-2002	0	0
2002-2003	1	3
2003-2004	0	0
2004-2005	3	3
2005-2006	0	0

Tabell 1: Antall rev fanget på Hopen i sesongene 2000/2001-2005/2006.

Etter at naturreservatet ble opprettet er det i utgangspunktet kun tillatt å fangste rev i området rundt stasjonen som ikke inngår i verneområdet. Revefangsten i sesongen 2004-2005 skjedde både på stasjonsområdet og like utenfor dette, etter at det ble gitt dispensasjon til å fange inntil 2 rever i naturreservatet.

5.3 Turisme og ferdsel

Det er få turister som besøker Hopen.

År	Antall personer i land*	Antall båter og antall anløp
1997	137	
1998	0	
1999	73	
2000	108	
2001	0	
2002	118	2 båter, 3 anløp
2003	153	1 båt, 1 anløp
2004	90	1 båt, 1 anløp
2005	57	1 båt, 1 anløp
2006	0	

Tabell 2: Antall turister i land på Hopen, meldt til Sysselmannen. Antall personer i land er ikke nødvendigvis ensbetydende med antall personer som har besøkt Hopen, da noen kan ha vært i land flere steder på øya.

5.4 Forskning

Som det går fram av kap. 4.7 gjennomførte Norsk Polarinstittutt i perioden 1994-2003 omfattende forskningsprogram på isbjørn på og ved øya. Videre oppfølging av dette vil være aktuelt.

5.5 Fiskeriaktivitet

Havområdet rundt Hopen er grunt og det er liten fiskeriaktivitet innenfor territorialgrensa.

5.6 Andre aktiviteter

Norsk Polarinstittutt vedlikeholder og har tilsyn med aerolykta på Koefoedodden.

6 Mål, strategier og tiltak for forvaltning av naturreservatet

6.1 Formålet med fredningen av Hopen

Fredningsforskrift for Hopen naturreservat inneholder følgende formålsparagraf:

Formålet med fredningen er å bevare en tilnærmet urørt arktisk øy med tilgrensede sjøområder, inkludert havbunnen, og herunder spesielt sikre:

- *øya som et svært viktig hi-, trekk- og næringsområde for isbjørn*
- *øya som et viktig hekkeområde for sjøfugl*
- *den nære sammenhengen mellom livet i havet og på land*
- *karakteristiske landformer*
- *området som et område med vitenskapelig verdi*

6.2 Mål, strategier og tiltak

6.2.1 Oppsyn

Svalbards geografi og logistikkutfordringer gjør det generelt ressurskrevende å gjennomføre et effektivt oppsyn. Hopens perifere beliggenhet i forhold til Longyearbyen gjør oppsyn i området spesielt ressurskrevende. På en annen side er det svært begrenset aktivitet på Hopen, av andre enn stasjonsbesetningen. Det er også minimal fiskeriaktivitet innenfor reservatets grense (som går ut til 12 nautiske mil).

Mål:

Et tilfredsstillende oppsyn som ser til at fredningsforskriftene og andre bestemmelser overholdes, som bidrar til å gi oversikt over aktiviteten i naturreservatet og at informasjon kommer ut til de som bemanner stasjonen og besøkende på Hopen.

Strategi:

En viss styrking av oppsynsvirksomheten. Økt og forbedret samarbeidet med besetningen på den meteorologiske stasjonen.

Tiltak:

- Utarbeide en samarbeidsavtale mellom Sysselmannen og Vervarslinga for Nord-Norge, hvor stasjonsbesetningen på Hopen meteorologiske stasjon blir tillagt gjennomføring av enkelte oppsyns- og informasjonsoppgaver med fastlagte rapporteringsrutiner. Avtalen skal klarlegge arbeidsoppgaver og omfang av disse, myndighet, rutiner og behov for overføring av ressurser til oppsyns- og informasjonsarbeidet fra Sysselmannen til Vervarslinga. Omfanget av oppgaver vil bli begrenset, jfr. den lave aktiviteten på øya.

Ansvarlig:

Sysselmannen, i samarbeid med Vervarslinga for Nord-Norge.

6.2.2 Skjøtsel og overvåking av kulturminner

Mål:

Kulturminnene skal ivaretas som vitenskapelig og historisk kildemateriale og som grunnlag for opplevelse, men uten spesiell tilrettelegging for det sistnevnte formålet. Bedre den kulturhistoriske kunnskapen om kulturminnene på Hopen og unngå forringelse av disse.

Strategi:

Videreføre dokumentasjon og registrering av kulturminner.
Vedlikehold, forfallshindrende arbeider og enkle sikringsarbeider.

Tiltak:

- Vedlikehold og forfallshindrende arbeider på de fredete hyttene.
- Oppdatere registreringer av kulturminnene på øya som en del av den løpende kulturminneplanen for Svalbard, med spesiell fokus på krigsminnene
- Ettersyn av Thor Iversens varder.
- Kontinuerlig vurdering av behov for arkeologiske undersøkelser, spesielt i erosjonsutsatte kulturminner, for eventuelt å sikre det kulturhistoriske kilde-materialet.

Ansvarlig:

Sysselmannen

6.2.3 Hytter (ikke kulturminner)**Mål:**

Unngå at hyttene forfaller og blir et ”avfallsproblem” i landskapsbildet, ivareta stasjonsbesetningens rekreasjonsbehov og opprettholde beredskapen med funksjonelle nødhytter.

Strategi:

Bruk og vedlikehold av eksisterende hytter innenfor naturreservatet videreføres i samsvar med etablert praksis.

Tiltak:

Bruke og vedlikeholde hyttene. NILU-hytta hentes inn til stasjonen og vrakes. Transporten kan skje med helikopter (330-skvadronen eller Sysselmannen).

Ansvarlig:

Vervarslinga for Nord-Norge og Sysselmannen.

6.2.4 Informasjon

På Svalbard er man generelt tilbakeholden med skilting av natur- og kulturminne-lokaliteter utenfor bebygde strøk. De få turistene som besøker øya kommer enten med turistbåter (organiserte opplegg) eller med private båter. Begge disse gruppene fanges i hovedsak opp av meldeplikta etter turistforskriften og er altså i kontakt med Sysselmannen før de drar nordover mot Svalbard. Informasjon om regelverk og verneverdier blir da gitt.

Siden fiskeriaktiviteten i området er minimal, er heller ikke fiskeflåten en spesiell målgruppe for informasjon.

Det er derfor ikke planer om å produsere spesielt informasjonsmateriell om Hopen naturreservat utover det som inkluderes i en ny samlebrosjyre om verneområdene på Svalbard. Hopen vil bli omtalt i den cruisehåndboka som Norsk Polarinstitut planlegger å gi ut i 2007.

Mål:

Sikre god informasjon til ulike brukergrupper for å beskytte natur- og kulturverdier mot forringelse som følge av mangel på kunnskap, samt ivareta sikkerheten for de reisende i området.

Strategi:

Distribuere informasjon om fredningsforskriftene for Hopen naturreservat og formidle kunnskap om natur og kulturminner på øya.

Tiltak:

Sørge for at nødvendig informasjon om naturreservatet er tilgjengelig på Sysselmannens nettsider. Fredningsforskrift og kart skal være lett tilgjengelig for stasjonsbesetningen, f eks i form av oppslag.

Ansvarlig:

Sysselmannen og Vervarslinga for Nord-Norge.

6.2.5 Miljøovervåking

Hovedmålsettingen for miljøovervåking generelt er å kunne påvise evt. endringer over tid og gi et faglig grunnlag for forvaltningsmessige tiltak som ivaretar natur og kulturminner.

Det er behov for å styrke overvåking både av sjøfugl, rev og isbjørn.

Det legges opp til at stasjonsbetjeningen etter avtale kan utføre registreringer av polarrev og ynglehi.

De siste registreringer av sjøfugl ble gjort i 1984/85. Det er også behov for registreringer av annet fugleliv på øya. På grunn av logistikk og kostnader bør dette skje som en samordnet registrering. Norsk Polarinstitutt planlegger sjøfugl-registreringer på Hopen i regi av SEAPOP de nærmeste år. I forbindelse med dette bør også forekomst av andre arter registreres.

Det er et sterkt ønskelig med årlige registreringer av isbjørnhi. Norsk Polarinstitutt og Sysselmannen vil gjennom nært samarbeid forsøke å organisere årlige registreringer av isbjørnhi på Hopen.

Mål:

Å fremskaffe kunnskap for en god forvaltning av natur og kulturminner i området.

Strategi:

Videreføre miljøovervåkingen på Hopen.

Tiltak:

Årlig telling av isbjørnhi.

Registrering av isbjørn som kommer til stasjonen og andre faunaobservasjoner, herunder rev.

Sjøfuglregistreringer

Tilstandsrapportering for kulturminner.

Ansvarlig:

Hitellinger isbjørn: Sysselmannen og NP

Registreringer av isbjørn ved stasjonen: Vervarslinga for Nord-Norge

Faunaobservasjon/registrering av rev: Vervarslinga for Nord-Norge

Registreringer av sjøfugl m.m.: NP (som del av SEAPOP)

Tilstandsrapportering for kulturminner: Sysselmannen i samarbeid med Vervarslinga for Nord-Norge.

6.3 Praktisering av fredningsforskriften for naturreservatet

Valget av naturreservat som verneform gir klare føringer for en hovedstrategi for forvaltningen av Hopen, med et strengt vern av natur- og kulturverdier mot forstyrrelser og inngrep av alle slag. Dette innebærer at tilrettelegging for økt ferdsel ikke er en strategi for forvaltningen av Hopen naturreservat.

Bestemmelsene i fredningsforskriften er ikke til hinder for gjennomføring av tiltak i oppsyns- og forvaltningsøyemed eller i forbindelse med politi-, kystvakt-, rednings- eller ambulanssevirkosomhet (§ 5).

I flg. fredningsforskriften § 6 kan forvaltningsmyndigheten (Sysselmannen), innenfor svalbardmiljølovens rammer, gi tillatelse til;

- ombygging og mindre tilbygg til eksisterende bygninger
- gjenoppbygging av bygninger som er ødelagt ved brann eller naturkatastrofe
- landing med luftfartøy i forbindelse med tilsyn, vedlikehold og drift av fyrlykter og andre offentlige navigasjonsmidler
- ferdsel med snøscooter på frossen og snødekt mark for transport av forsyninger til stasjonen, dersom værforholdene medfører at skip må anløpe annet sted ved øya enn ved stasjonen
- nødvendig transport i forbindelse med vedlikehold av eksisterende hytter og frakt av brensel og forsyninger til hyttene
- etablering av midlertidig kaianlegg utenfor stasjonsområdet i forbindelse med en eventuell letefase knyttet til petroleumsaktivitet i Barentshavet Nord

Når vitenskapelige eller særlige grunner for øvrig taler for det, herunder for å ivareta særskilte behov i forbindelse med rekreasjon hos den fastboende besetning på Hopen meteorologiske stasjon kan forvaltningsmyndigheten gi dispensasjon.

Tillatelser og dispensasjoner kan bare gis dersom det omsøkte tiltak ikke strider mot fredningsforskriftens formål eller ikke vil påvirke verneverdiene nevneverdig. I en dispensasjon/tillatelse skal begrunnelsen for vedtaket vise hvordan forvaltningsmyndigheten har vurdert virkningene som dispensasjonen/tillatelsen kan få for miljøet, og hvilken vekt det er lagt på dette.

6.3.1 Inngrep (§ 4, pkt. 1)

Det må ikke iverksettes inngrep/tiltak som kan endre natur- eller kulturmiljøet.

Bestemmelsen er ikke til hinder for bruk av tillatte fiske- og fangstredskaper.

- Det kan i samsvar med § 6 første ledd gis dispensasjon til
 - ombygging og mindre tilbygg til eksisterende bygninger
 - gjenoppbygging av bygninger som er ødelagt ved brann eller naturkatastrofe

- etablering av midlertidig kaianlegg utenfor stasjonsområdet i forbindelse med en eventuell letefase knyttet til petroleumsaktivitet i Barentshavet Nord. Se pkt. 7.2.
- Det kan i samsvar med § 6 annet ledd gis dispensasjon til
 - midlertidige installasjoner for vitenskapelige eller andre spesielle formål etter søknad. Det vil bli satt som vilkår at installasjonene ikke skal gi noen permanente effekter på natur eller kulturminner og bli gitt tidsfrist for fjerning av installasjonene, samt spesifiserte krav om oppfølging og opprydding. Forutsetningen for evt. dispensasjoner er at det er godtgjort at tiltaket ikke kan gjennomføres utenfor det vernede området.
 - å ta ut mindre prøver av bergarter, løsmasser og fossiler i forbindelse med geologisk forskning eller annen forskning/ kartlegging, når dette skjer i et omfang som ikke skader terreng eller landskap.
- Det vil ikke bli gitt tillatelse til oppføring av nye hytter eller annen bebyggelse innenfor naturreservatet. Bruk og vedlikehold av eksisterende velferdshytter vil fortsatt være tillatt.
- Det vil ikke bli gitt tillatelse til boring etter olje/gass eller annet fossilt brensel innenfor naturreservatet. Viser i den forbindelse til avslag på North Light Oil sine søknader om boring innenfor naturreservatet.

Foto: Roar M. Hilde, Sysselmannen

Det er langgrunt og kan være værhardt utenfor stasjonen på Hopen.

6.3.2 Planter, dyr og fossiler (§ 4, pkt. 2)

Dyr, planter og andre levende organismer er fredet mot skade, ødeleggelse og forstyrrelser av enhver art som ikke skyldes tillatt ferdsel.

Bestemmelsen er ikke til hinder for;

- *fiske etter saltvannsfisk og krepsdyr, samt fangst av sjøpattedyr som ikke er stedeagne på Svalbard i henhold til regler gitt av Fiskeridepartementet*

- *sanking av sopp til eget bruk*
 - *innsamling av flora til forskning eller undervisning dersom det ikke gjør vesentlig inngrep i bestanden på stedet*
 - *bruk av drivtømmer til brensel på stasjonen og til vedlikehold av og brensel til eksisterende hytter på øya og til mindre bål på stedet.*
- Det kan gis dispensasjon etter § 6 andre ledd når
 - særlige grunner for øvrig taler for det, herunder for å ivareta særskilte behov i forbindelse med rekreasjon hos den fastboende besetning på Hopen meteorologiske stasjon. Denne bestemmelsen var spesielt myntet på revefangst. På bakgrunn av den antatt lave bestanden og liten kunnskap om rev på Hopen vil slik dispensasjon ikke bli gitt i forvaltningsplanens virketid, 2007-2011. Stasjonsbesetningen anmodes heller om å registrere/overvåke rev og revespor.
 - vitenskapelige undersøkelser dersom gjennomføringen av undersøkelsene er forenlig med formålet for naturreservatet og det dokumenteres at undersøkelsene må skje på Hopen. Videreføring av forskningsprosjektet på isbjørn er aktuelt.
 - Det vil ikke bli gitt tillatelser til jakt og eggsanking i naturreservatet. Eggsanking og eventuell jakt i området rundt stasjonen som ikke inngår i naturreservatet, følger svalbardmiljølovens bestemmelser.

6.3.3 Kulturminner (§ 4, pkt. 3)

Kulturminner er fredet i henhold til svalbardmiljøloven.

Tiltak og aktiviteter kan gjennomføres dersom de ikke strider mot fredningsforskriftens formål eller vil påvirke verneverdiene nevneverdig.

6.3.4 Ferdsel (§ 4 pkt. 4)

Bruk av terrenggående motorkjøretøy

Bruk av terrenggående kjøretøy er forbudt.

- Det kan etter § 6 gis en generell dispensasjon for bruk av snøscooter på frossen og snødekt mark for
 - transport av forsyninger til stasjonen, dersom værforholdene medfører at skip må anløpe annet sted ved øya enn ved stasjonen
 - nødvendig transport i forbindelse med vedlikehold av eksisterende hytter og frakt av brensel og forsyninger til hyttene.

På stasjonen skal det føres logg som viser formålet med transporten, samt når og hvor kjøringa har skjedd. Transporten skal være klarert med stasjonssjefen. Alternativ til transport på frossen og snødekt mark vil være tillatelse til bruk av luftfartøy (se nedenfor).

Det vil ikke bli gitt tillatelse til bruk av terrenggående kjøretøy på barmark.

Landing med luftfartøy

Landing med luftfartøy er forbudt. Det er forbudt å fly nærmere enn en nautisk mil fra kjente konsentrasjoner av pattedyr og fugl

- Det kan etter § 6 første ledd gis en flerårig dispensasjon for landing med luftfartøy

- i forbindelse med tilsyn, vedlikehold og drift av fyrlykter og andre offentlige navigasjonsmidler.
- Det kan etter § 6 andre ledd gis dispensasjon fra landingsforbudet når bruk av luftfartøy anses som det mest hensiktsmessige ut fra en totalvurdering av miljøbelastningen
 - for vitenskapelige undersøkelser
 - transport av forsyninger til stasjonen, dersom værforholdene medfører at skip må anløpe annet sted ved øya enn ved stasjonen
 - nødvendig transport i forbindelse med vedlikehold av eksisterende hytter og frakt av brensel og forsyninger til hyttene

Alternativ transport vil være bruk av snøscooter på frossen og snødekt mark. Bruk av luftfartøy vil bare bli tillatt når det anses som det mest hensiktsmessige ut fra en totalvurdering av miljøbelastningen. Aktuelle transportører vil være Kystvakta, 330-skvadronen og Sysselmannen. Det vil bli stilt som krav at flygingen skal begrenses til et minimum og skje slik at fugle- og dyrelivet forstyrres minst mulig – dvs. transport som tidsmessig kan utføres i vinterhalvåret, skal skje da.

For landing med helikopter i stasjonsområdet, også på helikopterlandingsplassen, kreves det tillatelse etter svalbardmiljøloven § 83, andre ledd. Unntatt fra dette er landinger knyttet til utrykning og oppsyn (Sysselmannen, Kystvakta og 330-skvadronen).

Generelt

Søknader skal sendes Sysselmannen i god tid, dvs. minst en måned før arbeider / aktiviteter er planlagt å skje. I en del tilfeller kan det oppstå mer akutte behov, f.eks. for transport som lettest kan løses i tilknytning til at det er helikopterbesøk på øya. I slike tilfeller er Sysselmannen innstilt på en rask behandling av søknadene; særlig søknader knyttet til drifta av stasjonen.

Det skal sendes kopi av alle dispensasjoner/tillatelser til Vervarslinga for Nord-Norge.

6.4 Økonomi

På Svalbard er det naturlig store utgifter knyttet til logistikk i forbindelse med oppsyn, skjøtsel og andre forvaltningstiltak. Dette forholdet gjør seg spesielt gjeldende for Hopen, fordi avstanden til Longyearbyen er så stor. For å holde disse utgiftene så lave som mulig er aktiviteten i naturreservatet fra forvaltningens side koordinert med aktivitet og oppgaver på øya som måtte vært løst uavhengig av vernestatus. Disse forhold gjør det vanskelig å sette opp en reell oversikt over økonomiske utgifter knyttet direkte til forvaltning og drift av naturreservatet.

6.4.1 Oppsyn

Sysselmannen har de seneste årene, uavhengig av vernet av øya, hatt 3-4 årlige turer med helikopter til Hopen. I de fleste tilfeller det snakk om dagsturer fra Longyearbyen med besøk på stasjonen. I varierende grad har resten av øya blitt besøkt.

Denne planen legger til grunn at det skal etableres et tettere samarbeid mellom Sysselmannen og Vervarslinga for Nord-Norge / besetningen på den meteorologiske stasjonen, Kystvakta knyttet til oppsyn, informasjon, skjøtsel m.m. i naturreservatet. Dette forutsetter en overføring av noen midler fra Sysselmannen til Vervarslinga. Summen vil måtte avklares etter en nærmere diskusjon av hvilke oppgaver som er

aktuelle og omfanget av disse. Kystvaktas innsats forutsettes å foregå innenfor rammen av deres vanlige aktivitet i området.

6.4.2 Skjøtsel/vedlikehold av hytter og kulturminner

Dette er oppgaver som utføres fortløpende, uavhengig av naturreservatet.

6.4.3 Miljøovervåking

Dette har blitt utført og vil fortsatt skje uavhengig av naturreservatet.

6.4.4 Informasjon/generell saksbehandling

Det er ikke planlagt å produsere spesielt informasjonsmaterieell om Hopen naturreservat. Saksbehandling av dispensasjonssøknader fra vernebestemmelsene antas ikke å ville bety særlig endring i arbeidsmengde for Sysselmannen, da de fleste aktivitetene som krever dispensasjon (særlig forskning) også må behandles etter annet regelverk.

7 Aktivitet i tilgrensende havområder

7.1 Skipstrafikk/fiske

Havområdet rundt Hopen er grunt og det er liten fiskeriaktivitet innenfor territorialgrensa.

7.2 Olje og gass

Et areal på ca 130 daa rundt stasjonen ble ikke inkludert i naturreservatet. Arealet dekker stasjonens arealbehov, og det er også lagt til grunn at deler av området også skal kunne dekke behovet for eventuelle framtidige forskningsinstallasjoner, samt sikkerhetsmessige aspekter (HMS) ved en eventuell framtidig leting etter olje og gass i havområdene omkring Hopen. Dette betyr at installasjoner som allerede finnes på og ved den meteorologiske stasjonen bør kunne benyttes og eventuelt oppgraderes for dette formål; herunder sambands- og navigasjonsutstyr, landingsplass og reserve-tankanlegg for helikopter og sykestue. Lagring av lenser og annet nødvendig verneutstyr for å beskytte mot eventuelle utslipp kan også vurderes. Eventuelle terrenginngrep i unntaksområdet rundt stasjonen krever tillatelse i henhold til svalbardmiljølovens § 57.

8 Litteraturliste

Bakken, V. & Mehlum, F. 1988. AKUP - *Sluttrapport Sjøfuglundersøkelser nord for 74N/Bjørnøya*. Norsk Polarinstitut. Rapportserie nr. 44.

Isaksen, K. and Bakken, V. 1995. AKUP. *Source data for the impact assessment of the effect of oil drilling activity*. Norsk Polarinstitut. Meddelelser nr. 135.

Innst. S. nr. 11 (1995-96): *Innstilling fra energi- og miljøkomiteen om miljøvern på Svalbard*.

Miljøverndepartementet 1995: *Forvaltningsplan for turisme og friluftsliv på Svalbard*. Veileder.

NOU 1999:21: *Lov om miljøvern på Svalbard*

Ot.prp. nr. 38 (2002-2001) *Om lov om miljøvern på Svalbard (svalbardmiljøloven)*

St.meld. nr. 22 (1994-95): *Om miljøvern på Svalbard*.

St.meld. nr. 9 (1999-2000): *Svalbard*

Sysselmannen på Svalbard 2000: *Kulturminneplan for Svalbard 2000-2010*. Sysselmannens rapportserie 02/2000.

Søreide O. og Børsting T. 2001: *Hopen 2000. Ishavsøy og meteorologisk stasjon* (2. oppdaterte utgave).

9 Vedlegg

Forskrift om fredning av Hopen naturreservat på Svalbard

Fastsatt ved kgl.res. 26. september 2003 med hjemmel i lov 15. juni 2001 nr. 79 om miljøvern på Svalbard (svalbardmiljøloven) §§ 12, 17, 21 og 22. Fremmet av Miljøverndepartementet. Endret 19. desember 2003 nr. 1590.

§ 1 Fredning

Øya Hopen på Svalbard er fredet som naturreservat under betegnelsen Hopen naturreservat.

§ 2 Avgrensning og omfang

Det fredete området omfatter;

- hele øya, med unntak av et mindre landareal omkring stasjonen på østsida av øya
- tilliggende territorialfarvann.

Naturreservatet utgjør ca. 46 km² landareal og ca. 3.208 km² marint areal og berører gårdsnummer 1.

Grensen for naturreservatet fremgår av vedlagte kart i målestokk 1:400.000 og 1:10.000, datert Miljøverndepartementet desember 2003. Knekkpunktene for unntaksområdet skal koordinatbestemmes.

Fredningsforskriften med kart skal oppbevares hos Sysselmannen på Svalbard, i Direktoratet for naturforvaltning og i Miljøverndepartementet.

§ 3 Formål

Formålet med fredningen er å bevare en tilnærmet urørt arktisk øy med tilgrensende sjøområder, inkludert havbunnen, og herunder spesielt sikre:

- øya som et svært viktig hi-, trekk- og næringsområde for isbjørn
- øya som et viktig hekkeområde for sjøfugl
- den nære sammenhengen mellom livet i havet og på land
- karakteristiske landformer
- området som et område med vitenskapelig verdi

§ 4 Fredningsbestemmelser

1. Landskap og naturmiljø

1.1 Det må ikke iverksettes virksomhet som kan påvirke landskap eller naturmiljø, som f. eks oppføring av bygninger, anlegg, herunder tankanlegg, og faste innretninger, hensetting av brakker o.l., fremføring av ledninger og kabler, uttak, oppfylling, flytting og lagring av masse, planering, anlegg av vei, kai, landingsplass m.v., skraping av havbunnen eller jordoverflaten, drenering og annen form for tørrlegging, boring, sprengning eller lignende og uttak av mineraler, olje og fossiler.

1.2 Bestemmelsen i pkt. 1.1 er ikke til hinder for;

- bruk av tillatte fiske- og fangstredskaper

2. Planter og dyr

2.1 Dyr, planter og andre levende organismer er fredet mot skade, ødeleggelse og forstyrrelse av enhver art som ikke skyldes tillatt ferdsel.

2.2 Plante- eller dyrearter, herunder genmodifiserte arter og former, må ikke innføres.

2.3 Bestemmelsen i pkt. 2.1 er ikke til hinder for;

- fiske etter saltvannsfisk og krepsdyr, samt fangst av sjøpattedyr som ikke er stedege på Svalbard i henhold til regler gitt av Fiskeridepartementet
- sanking av sopp til eget bruk
- innsamling av flora til forskning eller undervisning dersom det ikke gjør vesentlig inngrep i bestanden på stedet
- bruk av drivtømmer til brensel på stasjonen og til vedlikehold av og brensel til eksisterende hytter på øya og til mindre bål på stedet

3. Kulturminner

3.1 Kulturminnene i området reguleres av svalbardmiljølovens kapittel V med tilhørende vedtak.

4. Ferdsel (ikke-motorisert og motorisert)

4.1 All ferdsel skal foregå på en måte som ikke skader eller på annen måte forringer naturmiljøet eller kulturminner eller fører til unødig forstyrrelse av mennesker eller dyreliv.

4.2 Telting og leiropphold reguleres av svalbardmiljøloven og forskrifter i medhold av denne.

4.3 All motorisert terrengkjøring er forbudt.

4.4 Landing med luftfartøy er forbudt. Minstehøyde reguleres av bestemmelsene i luftfartsloven og svalbardmiljøloven og forskrifter i medhold av disse. Det er forbudt å fly nærmere enn en nautisk mil fra større, kjente konsentrasjoner av pattedyr og fugl.

4.5 Direktoratet for naturforvaltning kan ved forskrift forby/regulere enhver ferdsel i hele eller deler av naturreservatet, dersom det anses nødvendig for å unngå forstyrrelse av dyrelivet eller slitasje på vegetasjon eller kulturminner.

5. Forurensning

5.1 All forurensning til luft, vann eller grunnen som medfører eller kan medføre skade eller ulempe for miljøet er forbudt med unntak av forurensning som skyldes tillatt motorisert ferdsel.

5.2 Det er forbudt å etterlate eller tømme avfall.

5.3 Stoffer og gjenstander som kan skade planter og dyr, som er skjemmende eller som kan medføre fare for forurensning må ikke lagres eller etterlates.

§ 5 Generelt unntak

Bestemmelsene i § 4 er ikke til hinder for;

- utrykning for brann-, politi- eller redningstjeneste og oppsyn eller tilsyn etter svalbardmiljøloven §§ 77 og 87

§ 6 Dispensasjoner/Tillatelser

Forvaltningsmyndigheten kan, innenfor svalbardmiljølovens rammer, gi tillatelse til;

- ombygging og mindre tilbygg til eksisterende bygninger
- gjenoppbygging av bygninger som er ødelagt ved brann eller naturkatastrofe
- landing med luftfartøy i forbindelse med tilsyn, vedlikehold og drift av fyrlykter og andre offentlige navigasjonsmidler
- ferdsel med snøscooter på frossen og snødekt mark for transport av forsyninger til stasjonen, dersom værforholdene medfører at skip må anløpe annet sted ved øya enn ved stasjonen
- nødvendig transport i forbindelse med vedlikehold av eksisterende hytter og frakt av brensel og forsyninger til hyttene.
- etablering av midlertidig kaianlegg utenfor stasjonsområdet i forbindelse med en eventuell letefase knyttet til petroleumsaktivitet i Barentshavet Nord

Utover tiltak som nevnt i første ledd kan forvaltningsmyndigheten dispensere fra fredningsbestemmelsene i § 4, når vitenskapelige eller særlige grunner for øvrig taler for det, herunder for å ivareta særskilte behov i forbindelse med rekreasjon hos den fastboende besetning på Hopen meteorologiske stasjon.

Tillatelse eller dispensasjon som nevnt i første og annet ledd kan bare gis dersom det omsøkte tiltak ikke strider mot fredningsforskriftens formål eller ikke vil påvirke verneverdiene nevneverdig.

I en dispensasjon/tillatelse skal begrunnelsen for vedtaket vise hvordan forvaltningsmyndigheten har vurdert virkningene som dispensasjonen/tillatelsen kan få for miljøet, og hvilken vekt det er lagt på dette.

§ 7 Skjøtsel

Forvaltningsmyndigheten eller den forvaltningsmyndigheten bestemmer kan gjennomføre skjøtselstiltak for å fremme formålet med fredningen. Det kan utarbeides en plan med nærmere retningslinjer for gjennomføring av slike tiltak. Planen skal godkjennes av Direktoratet for naturforvaltning etter samråd med Riksantikvaren.

§ 8 Forvaltningsmyndighet

Sysselmannen på Svalbard er forvaltningsmyndighet etter denne forskriften.

§ 9 Straff

Den som forsettlig eller uaktsomt overtrer bestemmelser gitt i eller i medhold av denne forskrift, straffes med bøter eller med fengsel inntil 1 år. Er det inntrådt eller voldt fare for betydelig miljøskade, eller det for øvrig foreligger særdeles skjerpene omstendigheter kan fengsel inntil 3 år anvendes. Medvirkning straffes på samme måte.

§ 10 Ikrafttredelse

Denne forskrift trer i kraft straks.

Hopen naturreservat

